

Ośrodek dla Bezdomnych nr1
61-314 Poznań, ul. Michałowo 68,
tel./fax 0-61 87-98-212 663-91-49 bezpłatny numer 19515
www.osrodekdlabezdomnych.pl e-mail osrodek@wp.pl

SPRAWOZDANIE
MERYTORYCZNE
OŚRODKA DLA BEZDOMNYCH NR 1
ZA 01.01.2013 do 31.12.2013

Opracowała:
Wiesława Cieślik
Kierownik Ośrodka
dla Bezdomnych Nr 1

I. FORMY PRAWNE

Ośrodek dla Bezdomych w Poznaniu przy ulicy Michałowo 68, na mocy uchwały XX/231/III/99 Rady Miasta z dnia 5 października 1999 roku od 1 stycznia 2000 roku realizuje zadania w zakresie:

1. kompleksowej pomocy bezdomnym mężczyznom w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji, umożliwiając im bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka, jako jednostka miejska;
2. pomocy bezdomnym uzależnionym poprzez budowanie i utrwalanie postaw trzeźwościowych, a tym samym społecznej rekonwalescencji,
3. udzielania pomocy doraźnej

Ośrodek rozpoczął działalność w grudniu 1991 roku w wyniku Uchwały Rady Miejskiej z dnia 24.07.1991 roku.

Ośrodek prowadzi swoją działalność na podstawie:

1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 rok o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z 2012 r. poz. 1544 i 1548, z 2013 r. poz. 509.)
2. Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U.1994 nr 111, poz.535 z późniejszymi zmianami)
3. Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późniejszymi zmianami).
4. Ustawy z dnia 8 marca 1990 rok o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. Nr 0, poz. 594 z późn. zmianami)
5. Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240, z późniejszymi zmianami).
6. Ustawy o zamówieniach publicznych z dnia 29 stycznia 2004 rok (Dz. U. z 2010 nr 113, poz. 759 z późniejszymi zmianami).
7. Ustawy o rachunkowości z dnia 24 września 1994 roku (Dz. U. z 2013 r. Nr 0, poz. 330 z późniejszymi. zmianami)
8. Uchwała NR XCVII/1116/III/2002 z dnia 24 września 2002 roku w sprawie ustalenia odpłatności za pobyt w Ośrodku dla Bezdomych w Poznaniu przy ul. Michałowo 68.
9. Uchwały XX/231/III/99 Rady Miasta z dnia 5 października 1999 roku w sprawie likwidacji Ośrodka dla Bezdomych jako zakładu budżetowego i utworzenia jednostki budżetowej – Ośrodek dla Bezdomych Nr 1.
10. Uchwała NR CI/1161/IV/2006 z dnia 29 sierpnia 2006 roku Rady Miasta Poznania w sprawie nadanie statutu jednostce budżetowej – Ośrodkowi dla Bezdomych Nr 1 w Poznaniu.
11. Uchwała Nr XLI/614/VI/2012 Rady Miasta Poznania z dnia 20 listopada 2012 roku w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Poznaniu na 2013 rok.
12. Zarządzenie Prezydenta Miasta Poznania nr 670/2012/P z dnia 4 października 2012 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Ośrodkowi dla Bezdomych nr 1 w Poznaniu przy ulicy Michałowo 68.

II. CHARAKTERYSTYKA OŚRODKA, CEL I ZADANIA

Ośrodek jest jednostką organizacyjną miasta Poznania, realizuje zadania zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, jako ośrodek wsparcia. Ośrodek prowadzi również mieszkanie dla osób uzależnionych, które poprzez zamieszkanie w warunkach samodzielnego funkcjonowania przygotowują się do uzyskania samodzielności (samodzielnego decydowania o własnym życiu, zaspakajania potrzeb, marzeń).

Ośrodek dla Bezdomnych nr 1, ul. Michałowo 68. przeznaczony jest 95 dla mężczyzn zdolnych do samoobsługi, którzy własnym staraniem nie mogą sobie zapewnić takiego schronienia, które mogliby uważać za swoje, które spełniałoby warunki pozwalające uznać je za pomieszczenia mieszkalne.

W okresie zimowym 2012/13 roku zwiększyliśmy bazę noclegową nawet do 131 miejsc. Dodatkowe miejsca noclegowe przygotowujemy na korytarzach wszystkich kondygnacji budynku. Tej zimy z pomocy ODB korzystało dziennie średnio 123 osoby + 25 osób z pomocy doraźnej, czyli z posiłku, zmiany odzieży, zabiegów higienicznych.

Mieszkanie przeznaczone jest dla 3 osób, w którym realizowane jest zadanie: zapewnienie wsparcia osobom z chorobą alkoholową poprzez uczestnictwo w grupach terapeutycznych i wsparcie w warunkach zbliżonych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Osoby korzystające z programu są osobami trzeźwymi, pracującymi, uczestniczącymi w grupach wsparcia AA. Mieszkańcy lokalu przygotowują się do samodzielności poprzez poznawanie warunków samodzielnego życia (kosztów, trudności, jakości spędzania wolnego czasu, budowania relacji, regulowania własnych zobowiązań, itp.).

Zasady przyjęcia do Ośrodka dla Bezdomnych Nr 1

1. Do Ośrodka przyjmowani są mężczyźni:
 - a. bez skierowania, na indywidualną prośbę osoby zainteresowanej,
 - b. skierowani z Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie, Straży Miejskiej, Policji, pracowników służby zdrowia i innych, o ile Ośrodek dysponuje wolnymi miejscami,
 - c. trzeźwi (nie przyjmujemy osób w stanie wskazującym na spożycie alkoholu i innych środków odurzających),
 - d. zdolni do samoobsługi, z którymi można nawiązać logiczny kontakt i poruszają się o własnych siłach.
2. Każdy mieszkaniec ma możliwość zawarcia kontraktu socjalnego oraz być objętym indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności, w celu uzyskania wsparcia od zespołu specjalistów zaplanowania działań a w konsekwencji uzyskania samodzielności życiowej.
3. Mieszkańcy, którzy, mimo rozmów i działań kompensujących zachowania destrukcyjne nie podejmują współpracy w celu wyjścia z bezdomności, łamią zasady zachowania trzeźwości, normy społecznego współżycia, tracą prawo do korzystania z pomocy Ośrodka na czas określony pracownikiem Ośrodka w oparciu o regulamin Ośrodka .
4. Pobyt w Ośrodku jest płatny zgodnie Uchwałą NR XXXV/521/VI/2012 z dnia 10.07.2012 w sprawie ustalenia odpłatności za pobyt w Ośrodku.

5. Ośrodek oprócz realizowania programu wychodzenia z bezdomności udziela **pomocy doraźnej** osobom również spoza gminy Poznań w formie:
- a. zabiegów sanitarno - higienicznych,
 - b. wydania niezbędnej odzieży, posiłku,
 - c. poradnictwa prawnego, socjalnego,
 - d. w razie konieczności: kilkudniowego schronienia i zorganizowania świadczeń leczniczych,
 - e. skierowania do MOPR-u, w celu uzyskania biletu do miejsca pochodzenia.

Cele i zadania Ośrodka

1. Zapewnienie kompleksowej pomocy bezdomnym mężczyznom w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie sami pokonać w celu
 - a. zwiększenia liczby osób zdolnych do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie
 - b. poprawienia sytuacji socjalnej
 - c. poprawienia sytuacji prawnej
 - d. poprawienia relacji i komunikacji z otoczeniem i bliskimi
 - e. poprawienia stanu fizycznego, psychicznego, emocjonalnego, społecznego, zawodowego
2. Pomoc bezdomnym uzależnionym przez budowanie i utrwalanie postaw trzeźwościowych, a tym samym rekonwalescencji poprzez realizowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności zmierzających do:
 - a. zwiększenia umiejętności i kompetencji do prowadzenia zdrowego trzeźwego stylu życia
 - b. zwiększenie poziomu wiedzy z zakresu uzależnień
 - c. zwiększenie liczby osób, które uzyskują trwałą trzeźwość
 - d. zmniejszenie poziomu lęku, wstydu przed udziałem w grupach samopomocowych AA
 - e. poprawienia kompetencji i umiejętności radzenia sobie ze stresem
 - f. zwiększenie wiedzy i umiejętności osób uzależnionych w zakresie radzenia sobie z nawrotami
 - g. zwiększenia liczby osób rozwijających zainteresowania i odkrywających talenty w zakresie umiejętności plastycznych i teatralnych, itp
 - h. zwiększenie liczby osób bezdomnych uzależnionych dbających o własny wizerunek, zdrowy styl życia, rozwój kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej

Zadania szczegółowe

1. Zaspakajanie podstawowych potrzeb, która obejmuje:
 - a. udzielenie schronienia,
 - b. dostarczenie gorącego posiłku,
 - c. zaopatrzenie w odzież dostosowaną do pory roku,
 - d. zaopatrzenie w bieliznę osobistą i obuwie,
 - e. zorganizowanie świadczeń leczniczych,
 - f. zorganizowanie pogrzebu.
2. Praca socjalna świadczona na rzecz mieszkańców Ośrodka (diagnoza, ustalenie planu pomocy, zawarcie kontraktu socjalnego lub IPWzB, monitorowanie postępów, praca w grupach).

3. Monitorowanie postępów, rozwoju, szans oraz motywowanie do sukcesywnego poprawiania sytuacji w sferach życia biologicznego, psychicznego, duchowego, emocjonalnego, społecznego.
4. Aktywizacja osób do realizacji planu wychodzenia z bezdomności poprzez:
 - a. pracę socjalną,
 - b. porady prawne,
 - c. pracę psychoterapeutyczną (prowadzenie grup motywacyjno - edukacyjnych z zakresu profilaktyki i zapobiegania nawrotom uzależnień, prowadzenie warsztatów arteterapii - warsztaty plastyczne, teatroterapia, filmowe kluby dyskusyjne, zajęć sportowych)
 - d. motywowanie i organizowanie wyjazdów na grupy AA na terenie miasta Poznania i okolic w celu osvajania i wdrażania mieszkańców do realizacji programu 12 kroków
 - e. pracę indywidualną różnymi specjalistami (psycholog, terapeuta, prac socjalny, opiekun, prawnik) i grupowa,
 - f. organizowanie społeczności wśród mieszkańców,
 - g. uczenie współodpowiedzialności za Ośrodek i aktywny udział w życiu społeczności poprzez umożliwienie pełnienia ról w Radzie Mieszkańców, pełnienie dyżurów, funkcji, świadczenie pracy na rzecz osób niepełnosprawnych oraz pracy na rzecz społeczności lokalnej.
5. Przygotowanie do usamodzielnienia poprzez:
 - a. organizowanie i tworzenie alternatywnych form zatrudnienia np. poprzez spółdzielnie socjalne.
 - b. Wsparcie działań umożliwiających podjęcie pracy,
 - c. Wsparcie działań umożliwiających uzyskanie prawa do samodzielnego lokalu np. zasobów gminy pochodzenia
 - d. organizowanie spotkań ze społecznością lokalną
 - e. prowadzenie programu „Lokal terapeutyczny dla mieszkańca Ośrodka”:
 - f. osoby skierowane projektu muszą być osobami zachowującymi trzeźwość przynajmniej przez rok, być po programach leczenia odwykowego, korzystać z grup AA, posiadać własne środki finansowe.
 - g. mieszkańcy lokalu mają prawo do korzystania z pomocy prawnej, socjalnej, terapeutycznej. Nie korzystają zaś z posiłków zapewnianych mieszkańcom Ośrodka przy ul. Michałowo 68,

III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA KLIENTÓW OŚRODKA

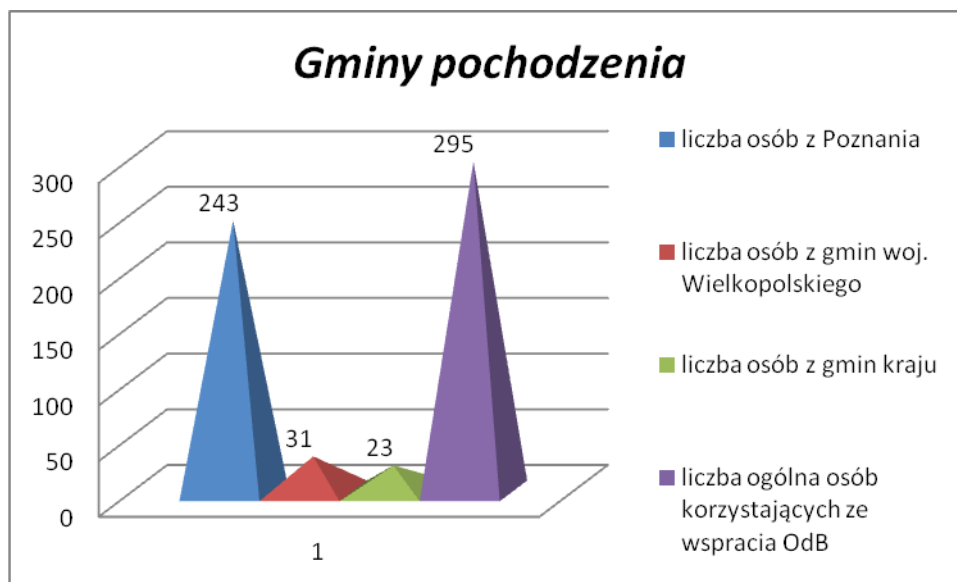
Obowiązująca ustawa o pomocy społecznej zgodnie z artykułem 101 § 2 określa, „właściwość miejscową gminy według ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały” oraz zgodnie z artykułem 101 § 7 „gmina właściwa ze względu na swoje miejsce zamieszkania albo na ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały jest zobowiązana do zwrotu wydatków gminie, która przyznała świadczenia w miejscu pobytu” sprawiła, że z pomocy Ośrodka korzystają przede wszystkim osoby, których ostatnim miejscem zameldowania był Poznań.

Gminy, które u siebie nie mogą udzielić schronienia osobie bezdomnej uzgadniając miejsce w naszym Ośrodku ponosi koszty pobytu tej osoby.

W wyniku działalności Ośrodka na terenie gminy Poznań oraz świadczenia wsparcia przede wszystkim dla mieszkańców Poznania z pomocy Ośrodka korzystało w 2013 roku 82% osób, których ostatnie stałe miejsce zameldowania było w Poznaniu. W roku 2013 obserwowaliśmy, że

bardzo zwiększyła się liczba osób korzystających ze wsparcia doraźnego. Osoby z innych gmin kraju argumentują swój pobyt w Poznaniu poszukiwaniem pracy

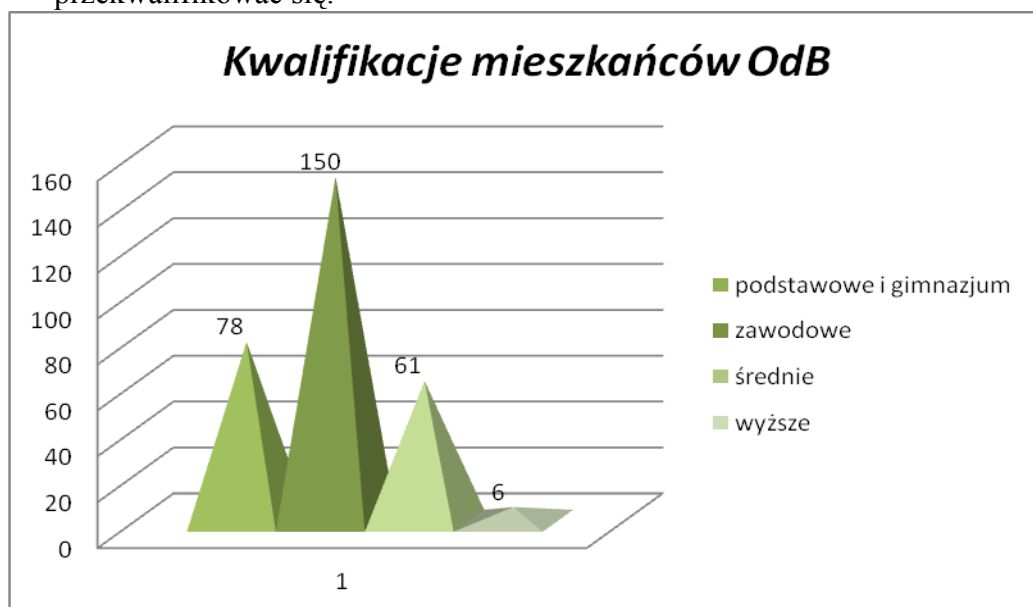
W roku 2013 roku ze wsparcia Ośrodka skorzystało 295 osób, w tym 243 ostatnio zameldowanych w Poznaniu, co stanowi ok.83% ogółu mieszkańców, 31 osób z gmin ościennych, a 23 osób z gmin poza wielkopolską. Osoby z poza gminy Poznań korzystały z noclegu w formie pomocy doraźnej, szczególnie w okresie zimy ze względu na późną porę zgłoszenia się do Ośrodka, ewentualnie dni weekendowe oraz niskie temperatury, jak i kilka osób ze względu na stan zdrowia. Osoby te, szczególnie w okresie niskich temperatur, najczęściej kierowane na nocleg do czasu uzyskania pomocy w gminie pochodzenia. są przez pracowników MOPR, streetworekerów lub straż miejską.91 osób korzystało z pomocy doraźnej w formie posiłku, uzupełnienia odzieży, lub skorzystania z zabiegów sanitarno higienicznych.

Od wielu lat obserwujemy, że wiek osób korzystających z pomocy Ośrodka znacznie się podwyższył. Największą grupę stanowią osoby powyżej 51 roku życia. Grupa ta stanowi około 51 % osób korzystających z pomocy ODB. Stan zdrowia tych osób często wymaga pomocy ze strony osób drugich, dlatego też organizujemy dla nich usługi opiekuńcze. W ostatnim okresie zgłaszają się do nas osoby z chorobami nowotworowymi w różnym stadium rozwoju i leczenia. W Ośrodku wiele osób porusza się przy pomocy kul oraz 7 osób tylko na wózku inwalidzkim, 2 osoby obłożnie chore.

Mieszkańcy Ośrodka, to osoby w około 51 % osoby z wykształceniem zawodowym. Osoby z wykształceniem podstawowym stanowią około 25% ogółu, osoby z wykształceniem średnim stanowią około 21% ogółu mieszkańców. Zdarzają się również osoby z wykształceniem wyższym, tj.; ok. 1,2% ogółu mieszkańców. Najtrudniej jest osobom, które nie posiadają żadnego wykształcenia. Trudniej im znaleźć zatrudnienie oraz przekwalifikować się.

Osoby te, mają możliwość skorzystania:

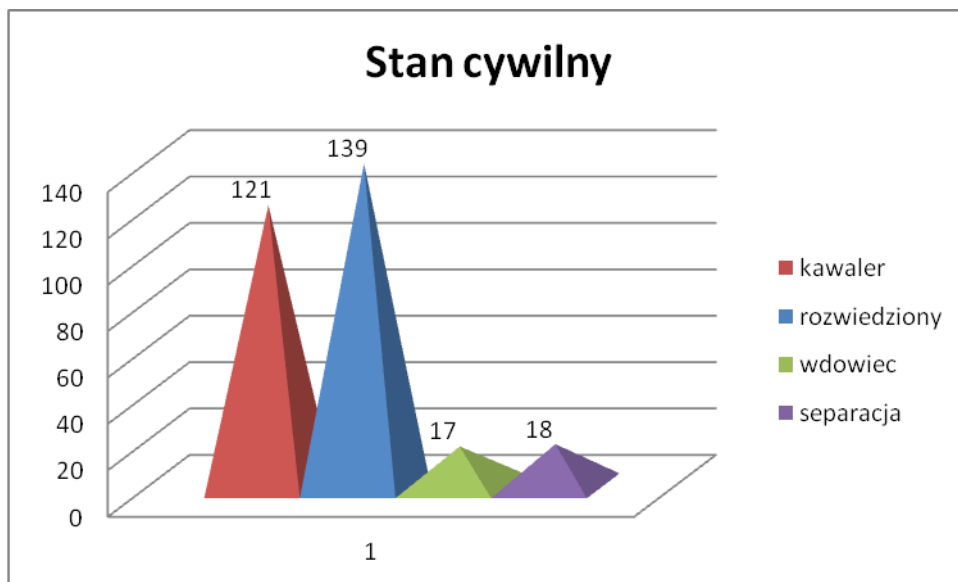
- a. z programów CIS
- b. Ośrodka Wspierania Przedsiębiorczości i programów współfinansowanych przez UE
- c. programów dla osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu
- d. ze spotkań z pracownikami PUP lub doradcami zawodowymi realizującymi projekty systemowe

Mieszkańcy Ośrodka, to osoby przede wszystkim i w większości borykające się z uzależnieniami często krzyżowymi, co ma bardzo duży wpływ na ich zatrudnienie. Utrzymanie pracy, niskie kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności społeczne powodują, że na rynku pracy są zatrudniani albo na czarno albo umowy zlecenia, rzadko na umowę o pracę. Prace, których się podejmują

często są sezonowe, co uniemożliwia im posiadanie stałego dochodu gwarantującego usamodzielnienie.

Trudności w utrzymaniu pracy, dochód na niskim poziomie, sezonowość pracy dochodu powoduje, że trudno mieszkańcom uregulować swoje zobowiązania alimentacyjne, bankowe, itp. W takiej sytuacji, również trudno odłożyć środki na usamodzielnienie.

Stan cywilny naszych podopiecznych świadczy o tym, że wielu z nich posiadało w przeszłości własne rodziny. Stanowią **około 58%** ogółu mieszkańców. Jednak sytuacje konfliktowe spowodowane przede wszystkim uzależnieniami przyczyniły się, że obecnie wymagają wsparcia ze strony innych osób, instytucji, organizacji. Wielu mieszkańców, deklarujących stan cywilny – kawaler - stwierdza, że w przeszłości, byli w wieloletnim niesformalizowanym związku i wielu z nich posiada zobowiązania alimentacyjnymi.

IV. NAJCZĘSTSZE PRZYCZYNY BEZDOMNOŚCI

Jednym z najważniejszych o ile, nie najważniejszym etapem w procesie wychodzenia z bezdomności jest właściwa diagnoza, a w konsekwencji leczenie i edukacja zmierzające do pogłębienia świadomości osób bezdomnych w zakresie;

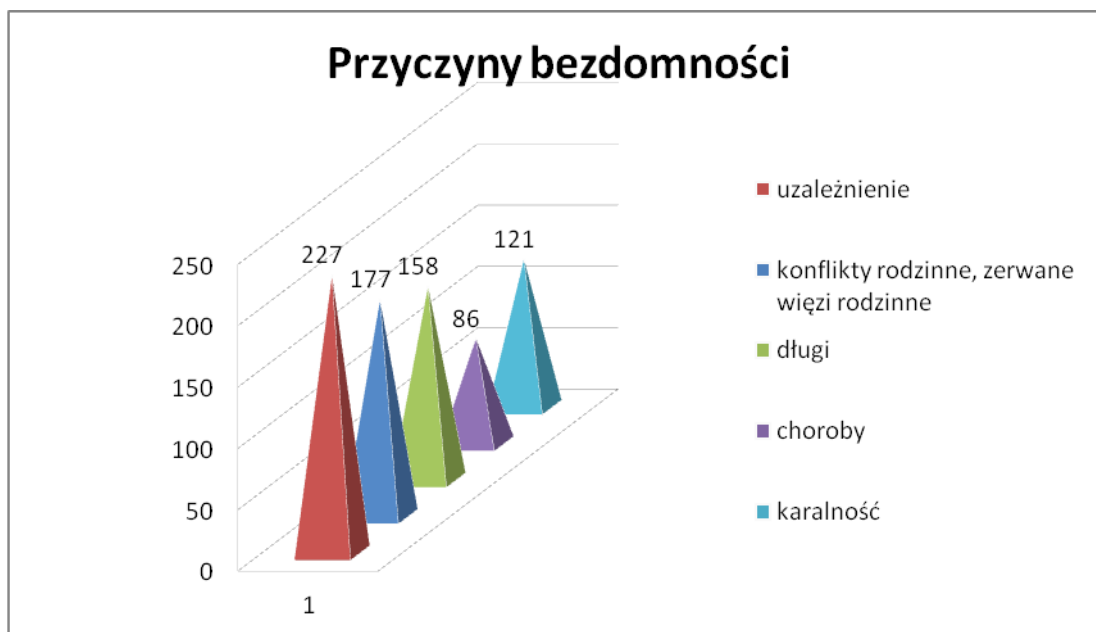
- przyczyn powstałej sytuacji
- objawów towarzyszących uzależnieniom, długotrwałego stresu i ich skutków
- sposobów i metod pokonywania problemów
- przyczyn konfliktów z rodziną, w pracy, itp.
- chorób somatycznych i psychicznych

Bardzo ważnym etapem w procesie wychodzenia z bezdomności jest edukacja i praca terapeutyczna, której jednym z głównych zadań jest wyposażanie mieszkańców w nowe umiejętności psychospołeczne, kwalifikacje i zdolności do pokonywania trudności, z którymi do tej pory sobie nie radzili. Dużym wyzwaniem dla pracowników w pracy z osobami bezdomnymi jest nauczenie mieszkańców planowania własnego życia, planowania wydatków i konsekwencji w realizacji tych planów.

Analiza danych **na etapie stawiania diagnozy w grupie osób korzystających z pomocy Ośrodka dłużej niż jeden miesiąc** wskazuje na to, że główną przyczyną bezdomności jest

alkoholizm i jego konsekwencje (konflikty z prawem, konflikty z rodziną, choroby przewlekłe i psychiczne), prowadzące do zaniedbywania własnego życia we wszystkich sferach (biologicznych, społecznych, psychicznych, duchowych) aż do utraty pracy, środków finansowych i mieszkania.

Obecnie często się zdarza, że po pomoc zgłaszają się osoby, które borykają się przede wszystkim z długami. Nie zawsze są to osoby uzależnione.

Zdarzają się osoby, które zostały wyeksmitowane z mieszkania za długi powstałe w wyniku utraty stałej pracy zaś praca dorywcza nie gwarantowała im dochodu umożliwiającego regularne uiszczanie zobowiązań. Zaobserwowaliśmy, że rzadko trafiają do nas osoby bezpośrednio po eksmisji, częściej po kilkumiesięcznym lub kilkuletnim pomieszkiwaniu u znajomych czy rodziny.

Od 20 lat obserwujemy, że główną przyczyną bezdomności mężczyzn jest choroba alkoholowa a obecnie często uzależnienia krzyżowe.

Mieszkańcy w dniu przyjęcia zaprzeczają tej chorobie i twierdzą, że są osobami bezdomnymi z innych przyczyn niż alkoholizm. Podają, że główną przyczyną bezdomności, są konflikty rodzinne i długotrwałe bezrobocie, eksmisje.

Analizując sytuację naszych mieszkańców możemy stwierdzić, że na przyczyny bezdomności składa się najczęściej kilka zjawisk, tj. brak wsparcia w rodzinie pochodzenia z powodu uzależnienia jednego z rodziców, następnie własne uzależnienie, brak pracy, choroby. Ponadto zaobserwowaliśmy wśród młodych mieszkańców, pewne cechy czy objawy charakterystyczne dla zespołu płodowego uzależnienie FAS. Są to ludzie, których dzieciństwo a nawet życie płodowe naznaczone było uzależnieniem.

Analiza życiorysów naszych mieszkańców wskazuje na to, że zbieg wydarzeń w życiu ostatecznie ma wpływ na przewlekły stres, brak umiejętności rozwiązywania różnych problemów, irracjonalny lęk przed ich rozwiązywaniem, niedowartościowanie.

Praca nad usamodzielnieniem wymaga od zespołu pracowników wiedzy z zakresu wspierania i leczenia uzależnień, udzielania wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, socjalnego i prawnego oraz niejednokrotnie wiedzy z zakresu udzielania i pomocy medycznej.

Mieszkaniec naszego Ośrodka, jeśli chce uzyskać pełną samodzielność i niezależność powinien

1. nauczyć się:
 - a. samoobserwacji,
 - b. trwania w trzeźwości, zapobiegania nawrotom uzależnień,
 - c. odpowiedzialności za podejmowane decyzje, słowa, czyny,
 - d. dbania o własne zdrowie,
 - e. pokonywania lęku przed nowymi sytuacjami,
- a. konstruktywnych relacji międzyludzkich
- b. radzenie sobie ze stresem,
- c. pozytywnej autoprezentacji
- d. umiejętności umożliwiających zdobycie i utrzymanie pracy.
2. rozwijać:
 - a. wiedzę z zakresu profilaktyki, zapobiegania, niwelowania skutków nie leczonej uzależnienia, współuzależnienia
 - b. zainteresowania, talenty,
 - c. wartości etycznych i moralnych,
 - d. wykształcenie
 - e. umiejętności społeczne, zawodowe

V. ETAPY WYCHODZENIA Z BEZDOMNOŚCI

Z doświadczenia Ośrodka wynika, iż praca z osobą bezdomną powinna uwzględniać następujące etapy wychodzenia z bezdomności

1. Diagnostyka, leczenie i regeneracja sił fizycznych, psychicznych i duchowych, po okresie życia w bardzo trudnych warunkach lub długotrwałym stresie.
2. Edukacja - obejmuje działania z zakresu wsparcia psychologicznego, prawnego, terapeutycznego, pracy socjalnej
3. Wsparcie mieszkańców w planowaniu działań, realizacji działań zmierzających do samodzielności na jak najwyższym poziomie autonomii
- h. działania poprawiające umiejętności społeczne, interpersonalne, komunikacji mieszkańców Ośrodka
- i. działania zmierzających do uregulowania sytuacji socjalnej i prawnej poprzez np. uzyskanie niezbędnych dokumentów (dowodu osobistego, świadectw pracy, itp. w celu, np.: zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy),
- j. określenie zdolności do pracy,
- k. uregulowanie zobowiązań finansowych, (zobowiązania alimentacyjne, grzywna, raty, zadłużenia czynszowe, inne).
- l. uzyskanie zatrudnienia i utrzymanie zatrudnienia
- m. regulowanie kontaktów rodzinnych
- n. złożenie wniosku o przydział lokalu z zasobów komunalnych lub rozważenie innych możliwości usamodzielnienia (powrót do rodziny, mieszkanie z zasobów prawnych zarządców, wynajęcie mieszkania, inne)
- o. dla osób niepełnosprawnych określenie zdolności do samodzielnej egzystencji form usamodzielnienia dostosowanych do zdolności i możliwości poszczególnych osób
4. Regulowanie zobowiązań finansowych oraz odkładanie środków na moment usamodzielnienia się.
5. Monitoring przebiegu realizacji zadań określonych w IPWB, planie pomocy

6. Usamodzielnienie

- W pierwszym okresie dla określonej grupy mieszkańców obejmuje zamieszkanie, np.: w mieszkaniu chronionym lub mieszkaniu prowadzonym przez inne organizacje na terenie miasta Poznania lub wynajęcie stancji.
- Zapewnienie sobie stałego miejsca pobytu poprzez uzyskanie mieszkania socjalnego, miejsce w hotelu, na kwaterze, w rodzinie, a jeśli stan zdrowia wymaga stałej opieki - miejsca w Domu Pomocy Społecznej.

Osoby, które są już na etapie opuszczenia Ośrodka są osobami posiadającymi stałe zatrudnienie, dochód, którym umiejętnie gospodarują, mają uregulowaną sytuację prawną, posiadają dobre kontakty z otoczeniem.

Bywa jednak również tak, że mieszkańcy omijają niektóre etapy, np.: leczenie odwykowe i nawet jeśli zamieszkują samodzielnie, to w krótkim czasie wracają z objawami zatrucia organizmu środkami uzależniającymi.

- ## 7. Kontynuowanie pracy z byłymi mieszkańcami Ośrodka w środowisku zamieszkania w celu wspierania ich funkcjonowania w środowisku.

VI. REALIZACJA ZADAŃ OŚRODKA

REALIZACJA PODSTAWOWYCH POTRZEB

1. Zapewnienie schronienia

W 2013 roku z pomocy Ośrodka skorzystało **295** mężczyzn.

Przyjęcia: **411**

Hotelodoby:

za okres 01.01 – 30.06.2013 **21 189**

za okres 01.01 – 31.12.2013 **18 904**

RAZEM: 40 093

Średnia osób korzystających z kompleksowej pomocy na dobę – **110**

a. Z analizy dokumentów wynika, że przyjęliśmy w wyżej wymienionym okresie:

- osoby, których ostatnie stałe miejsce zameldowania było **w Poznaniu – 243**
- osoby, których ostatnie stałe miejsce zameldowania było w gminach województwa wielkopolskiego (innych niż Poznań) – **29 osób**
- osoby, których ostanie stałe zameldowanie było w innych województwach niż wielkopolska – **23 osób**

Osoby, które posiadają zameldowanie w innej gminy niż Poznań, kierowane są do gmin pochodzenia celem uzyskania dalszej pomocy. W ODB najczęściej korzystają z pomocy doraźnej w formie posiłku, zabiegów higienicznych, porad socjalnych i w razie konieczności z kilkudniowego noclegu, umożliwiającego uzyskanie miejsca we wskazanym przez gminę pochodzenia schronisku.

**ANALIZA PROPORCJI PRZYJĘĆ OSÓB BEZDOMNYCH NA PRZESTRZENI LAT
2007 – 2013**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Poznań	247	248	224	202	231	275	243
Wielkopolska	27	14	7	15	12	10	8
Wielkopolskap.interw					23	33	21
Inne wojew-p. in	7	5	4	4	20	27	23
ŁĄCZNIE	281	267	235	221	286	345	295

Analiza danych na przestrzeni ostatnich lat wskazuje na to, że do Ośrodka przyjmowane są przede wszystkim osoby, których ostatnie stałe zameldowanie było w Poznaniu. Osoby, które posiadają zameldowanie w innej miejscowości, kierowane są do ościennych schronisk przez pracowników pomocy społecznej danej gminy. Osoby z innych województw przyjmowane są interwencyjnie najczęściej w okresie zimowym.

Pobyt zgodnie z uchwałą o odpłatności jest odpłatny dla osób, których dochód netto przekracza najniższe kryterium dochodowe.

TABELA ODPLATNOŚCI INDYWIDUALNYCH

MIESIĄC	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Ilość osób	17	14	14	18	18	20	14	14	12	13	11	11

1. Ośrodek w roku 2013 roku uzyskał dochody budżetowe w wysokości: **74 131,60 zł**
2. **4 1240,23 zł wpłaty** od mieszkańców indywidualnych na podstawie uchwały o odpłatności za pobyt w ODB
3. **32 724,00 zł wpłaty** od gmin za osoby pochodzące z ich terenu, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej
4. **125,00 zł** dochody za terminowe opłacanie podatku,
5. **42,37 zł** opłaty za korzystanie z telefonów służbowych do celów prywatnych.

Ponadto w dokumentacji finansowej Ośrodka występują zaległości z tytułu odpłatności za pobyt na łączną kwotę **38 918,01 zł**.

Są to:

- należności powstałe do 2004r. - **38 558,30 zł**, wcześniej dochodzone przez MOPR, który wydawał decyzje o pobycie i pośredniczył w pobieraniu odpłatności, obecnie sprawy w trakcie wyjaśniania
- należność w kwocie **359,71 zł** z 2010 r. za pobyt w Ośrodku osoby z innej gminy, która pierwotnie podała się za osobę z Poznania)

2. Zapewnienie gorącego posiłku.

Wydano 45568 ciepłych posiłków w tym: 40 093 obiadów oraz 5475 ciepłych posiłków z gotowych półproduktów dla osób korzystających z pomocy doraźnej oraz mieszkańców Ośrodka, którzy zostali przyjęci w danym dniu.

W celu zapewnienia jednego gorącego posiłku osobie bezdomnej na przełomie listopada/ grudnia 2012 zorganizowano przetarg na dostarczanie posiłków jednodaniowych na rok 2013. W wyniku przetargu umowę podpisano z Caritasem Archidiecezji Poznańskiej - placówka gastronomiczna „Valde Bene” .

Średni koszt brutto jednego posiłku wynosi – 3.30 zł (drugiego dania wynosi 4.21 zł koszt zupy – 2.38 zł).

a. Ośrodek stara się pozyskiwać dary żywnościowe od różnych firm w celu

- zorganizowania mieszkańcom dodatkowego gorącego posiłku lub suchego prowiantu,
- codziennego przygotowywania dodatkowych posiłków w ilości do 50 litrów, dla osób zmarzniętych, korzystających z formy pomocy doraźnej, a w okresie zimowym nawet do 100 l zupy
- w ramach współpracy z innymi organizacjami mieszkańcy Ośrodka otrzymali pomoc żywnościową od prywatnych producentów żywności handlujących na Wielkopolskiej Gieldzie Rolno-Ogrodniczej i innych organizacji działających na rzecz osób bezdomnych w ramach wzajemnej wymiany nadwyżek towarów żywnościowych
- ponadto w ramach pomocy z „Caritas Archidiecezji Poznańskiej” mieszkańcy i osoby korzystające z pomocy doraźnej korzystali z żywności w ramach **Europejski Program Pomocy Żywnościowej (PEAD)** w obecnym roku również podpisano umowę na korzystanie z produktów żywnościowych dla potrzebujących

b. Osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia zatrudnienia w celu umożliwienia racjonalnego odżywiania pracownicy socjalni planowali pomoc finansową z MOPR. Zorganizowano 133 zasiłki celowe dla 58 osób. Oraz zasiłki okresowe dla 5 osób. Zasiłki planowane są w wysokości od 150 do 200 zł miesięcznie

3. Zaopatrzenie w odzież stosowną do pory roku

- a. Odzież, bieliznę i obuwie pozyskujemy z darów od osób indywidualnych i ze zbiórek przeprowadzanych w parafiach w dzielnicy Szczepankowo, Sławie i Krzesiny.
- b. Pracownicy socjalni planują dla osób niezdolnych do podjęcia pracy zasiłki na bieliznę osobistą, buty, których raczej nie pozyskujemy z darów, kurtki i niezbędną odzież, której nie

posiadamy w zasobach magazynu. Odzież z magazynu wydawana jest mieszkańcom Ośrodka, jak i osobom korzystającym z pomocy doraźnej:

- bielizna osobista: slipy 63 szt. + 211 szt.p.d.,
- podkoszulki 52 szt.+ p.d. 172 szt.,
- kalesony 23 szt. + 47szt p.d.,
- skarpety 53 par +164 pary p.d.,
- obuwie 25 par + 60 par p.d.,
- kurtki i płaszcze 48 szt.+187.p.d.,
- spodnie 67 par +188 par p.d.
- swetry i bluzy polar 78 szt. + 185szt.p.d.
- koszule 58 szt. +143 szt .p.d.
- rękawiczki 8 par + 14 par .p.d.

***p.d –pomoc doraźna**

- c. W ramach pomocy finansowej pracownicy socjalni planowali pomoc naszym mieszkańcom w formie zasiłków :
 - w wysokości 30 zł na kwartał - zakup bielizny osobistej - zaplanowano **24 zasiłków**
 - zakup brakującej odzieży bielizny osobistej – zasiłek w wysokości 50 zł na zakup spodni, 30 zł na zakup swetra, 40 zł na zakup kurtki jesiennej, 60 zł na zakup kurtki zimowej, 30 zł na zakup koszuli – wydano 80 zasiłków. Mieszkaniec nie posiadający własnych środków finansowych może otrzymać taką pomoc raz na kwartał
 - zakup obuwia -zaplanowano **28 zasiłków** w wysokości od 50 do 70 zł .Mieszkaniec nie posiadający własnych środków finansowych może otrzymać taką pomoc raz na kwartał

4. Zapewnienie środków czystości i higienicznych

- a. Osobom przybywającym do Ośrodka będącym bez dochodu zwłaszcza w pierwszym miesiącu pobytu gwarantujemy otrzymanie podstawowych środków czystości zakupionych lub pozyskanych z darów. W tym czasie wydano mieszkańcom i osobom korzystającym z pomocy doraźnej
 - mydło 250 szt. + 340szt .p.d.
 - maszynki do golenia jednorazowe –170 szt.,+75 p.d.
 - żyletki –0 szt.+133zt. p d
 - krem do golenia – 154 szt +24 szt. p.d.
 - szampon – 150 szt. +186 szt .p.d.
 - pasta do zębów-178 szt.+ 25 szt .p.d.
 - szczoteczki do zębów -181 szt+ 87szt .p.d.
 - preparat forte (p/wszawiczny)- 29 szt.+32 szt .p.d.
 - preparat p/świerzbowy 13 szt + 11 szt .p.d.
 - papier toaletowy 334 rolek+ 254.p.d.Ośrodek wspiera również osoby, które opuszczają Ośrodek
- b. W ramach pomocy socjalnej planowano zasiłki na środki piorące i czystości w wysokości 20 zł do 30 zł na miesiąc na miesiąc. Zaplanowano **60 zasiłków**.

- c. Na terenie Ośrodka funkcjonuje pralnia piorąca bieliznę pościelową, która jest wymieniana raz w miesiącu. Pracownik pralni, również przyjmuje do prania odzież i bieliznę osób niepełnosprawnych niezdolnych do samoobsługi. Pralnia wykorzystwała **120 kg** proszku do prania.

5. Zorganizowanie pomocy medycznej:

W Ośrodku w ramach pierwszej pomocy medycznej udziela się jej w zakresie, takiej jak: zmiana opatrunków, wydawanie leków przeciwgorączkowych i przeciwgrypowych, pomiary ciśnienia i innych w/g potrzeb i możliwości.

W omawianym okresie udzielono **pomocy ambulatoryjnej** w formie drobnych zabiegów i porad pielęgnacyjnych około **170** oraz **korzystamy z pomocy pielęgniarek w środowiskowych w sytuacjach szczególnie trudnych i zabiegów, które mogą wykonywać tylko uprawnione osoby np. podawanie zastrzyków na zlecenie lekarskie.**

- a. Pracownicy socjalni osobom niezdolnym do pracy i chorym wykupują leki w ramach świadczonej pomocy finansowej z MOPR w postaci zasiłków celowych, tj.:
- Zaplanowano **146** zasiłki na wykup lekarstw,
 - zrealizowano zasiłki dla **8** osób na zakup okularów,
 - z ubezpieczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych zostało ubezpieczonych **36** osób, przy czym jedna osoba mogła korzystać z wymienionego ubezpieczenia nawet kilka razy (jednorazowo 90 dni)
- b. Obserwujemy, że co druga osoba zgłaszająca się po pomoc Ośrodka wymaga pomocy medycznej z takich powodów jak :
- objawów grypy, zapalenia płuc, odoskrzelowego zapalenia płuc coraz częściej późno zdiagnozowanej gruźlicy,
 - objawów zatrucia alkoholem (drżenie, pocenie, zaburzenia snu, itp.),
 - chorób nowotworowych-
 - chorób neurologicznych (stany po udarach, wylewach ,uszkodzenia mózgu, wodogłowie mózgu, epilepsje, zaniki mózgu, itp.)
 - choroby układu dokrewnego przede wszystkim cukrzyca, i choroby tarczycy
 - choroby układu naczyniowego i krążeniowego
 - owrzodzenia, ropnie kończyn dolnych, rany.

Dla osób korzystających z pomocy Ośrodka oraz zatrudnionego personelu stan zdrowia naszych mieszkańców jest poważnym problemem. Osoby bezdomne, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania wymagają wsparcia specjalistycznego, dlatego utworzono stanowisko dla pracownika ds. opiekuńczo pielęgnacyjnych. W celu zorganizowania intensywnej pomocy osobom wymagającym pielęgnacji i codziennej opieki pracownicy Ośrodka planują i wnioskuje o usługi opiekuńcze.

Z usług opiekuńczych PKPS w bieżącym roku korzystało 32 osoby, 3 osoby ze względu na stan zdrowia otrzymały miejsce w szpitalu i nie powróciły do Ośrodka, 7 osób otrzymało miejsce w DPS.

ROZPOZNANIE SYTUACJI OSOBY KORZYSTAJĄCEJ Z POMOCY

W roku 2013 zmieniono strukturę zatrudnienia. Osobami, które przeprowadzają rozmowy wstępne oraz dalszą pracę indywidualną i grupową z mieszkańcami Ośrodka, to przede wszystkim pracownicy socjalni. Podstawą pracy z mieszkańcami jest diagnozowanie ich potrzeb, zasobów, motywacji do zmiany sytuacji. Następnie określenie planu pomocy, włączanie do samodzielnego planowania zmian oraz celów, które zamierza osiągnąć, monitorowanie postępów, oraz stałe motywowanie i przełamywanie oporów, lęków, które powstrzymują mieszkańców przed zmianami.

Realizacja planu wychodzenia z bezdomności oraz monitoring wymaga systematycznych spotkań oraz wielu rozmów. Średnio dziennie pracownik socjalny przeprowadza około 5 rozmów dziennie.

AKTYWIZACJA

OSÓB DO REALIZACJI PLANÓW WYCHODZENIA Z BEZDOMNOŚCI.

I. PRACA SOCJALNA

Uwzględniając proces wychodzenia z bezdomności, mieszkańcy Ośrodka zobowiązani są do podpisania Indywidualnego Programu Wychodzenia z Bezdomności. Zawieramy go jednak z osobami po kilku tygodniach pobytu i z osobami które znamy, mamy zdiagnozowane i stan zdrowia nie jest przeszkodą w usamodzielnieniu.

W roku 2013 w związku z wprowadzeniem regulaminu organizacyjnego przeorganizowano prace Ośrodka. Utworzono 4 etaty pracowników socjalnych, którzy przyjęli część obowiązków opiekunów szczególnie w zakresie prowadzenia pracy motywującej, wychowawczej, socjalnej zmniejszono etaty dla opiekunów, którym powierzono obowiązki przede wszystkim monitorowanie i zabezpieczenie bezpieczeństwa sanitarnego, budowlanego, p/pożarowego.

Jednym z najczęściej spotykanych zadań jest :

1. **Uzyskanie brakujących dokumentów** w celu rozpoczęcia działań zmierzających do usamodzielnienia: do Ośrodka zgłosiło się 65 **osób** bez dowodu osobistego,
2. **Zarejestrowanie się w PUP** po uzyskaniu niezbędnych dokumentów, (dowód osobisty i świadectwa ukończenia szkoły i świadectwa pracy):
 - a. **93 osoby** było zarejestrowanych w PUP
3. **Podjęcie zatrudnienia:**
 - a. osoby korzystające z pomocy Ośrodka w początkowym okresie wychodzenia z bezdomności bardzo często pozyskują dochód podejmując **pracę dorywczą. z tej formy zatrudnienia skorzystały 120 osób.** W pozyskiwaniu takich miejsc pracy pośredniczą przede wszystkim pracownicy Ośrodka lub mieszkańcy wzajemnie pomagają sobie i wymieniają się informacją o wolnych miejscach pracy. Pracę dorywczą świadczą również osoby, które posiadają inne źródło finansowania. Niskie dochody, zobowiązania alimentacyjne, długi powodują, że część osób podejmuje się prac porządkowych, ogrodniczych, itp
 - b. na umowę o pracę zatrudnione było 17 **osób**, z czego 4 **osoby** uzyskały zatrudnienie w roku 2013

- c. na umowę zlecenie lub o dzieło posiadało zatrudnienie 19 osób, z czego 10 osób podjęło zatrudnienie w roku 2013,
- d. przygotowano dokumenty dla 5 osób do CIS 3 osoby kontynuują zajęcia od 2012 roku
- e. Mieszkańcy w celu pozyskania miejsca pracy oprócz zleceń z Powiatowego Urzędu Pracy, Ośrodka Wspierania Przedsiębiorczości i programów współfinansowanych przez UE, korzystają z codziennej prasy oraz jeśli są bez dochodu mają możliwość skorzystania z telefonu służbowego.
- f. Ośrodek często pośredniczy pomiędzy pracodawcami a mieszkańcami i utrzymuje współpracę między innymi z takimi firmami, jak Polski Komitet Pomocy Społecznej. Pracownicy socjalni Ośrodka w przypadku konieczności zorganizowania usług opiekuńczych mieszkańcowi wymagającemu wsparcia przy codziennych czynnościach życiowych proponują również opiekuna spośród mieszkańców.
- g. Mieszkańcy korzystają ze wsparcia pracowników, którzy wspierają poszukiwanie pracy przez internet, pomagają założyć poczty e-mailowe i poszukują aktualnych ogłoszeń wywieszając je na tablicy przeznaczonej na ogłoszenia o pracę
- h. Mieszkańcy Ośrodka mają możliwość w celu poszukiwania pracy korzystać z zasiłków na bilet sieciowy. W bieżącym roku z takiego dofinansowania skorzystało 37 osób

4. Zapewnienie pomocy osobom z ograniczoną zdolnością do samoobsługi:

Wśród osób, zgłaszających się do Ośrodka dużą grupę stanowią osoby częściowo lub całkowicie niezdolne do podjęcia pracy zarobkowej, wymagające pielęgnacji z powodu przewlekłych schorzeń układu krążeniowo-oddechowego, układu nerwowego, schorzeń układu ruchowego, okresu terminalnego.

- a. Z usług opiekuńczych PKPS w bieżącym roku korzystało **27 osoby**,
- b. **6 osób** ze względu na stan zdrowia otrzymały miejsce DPS

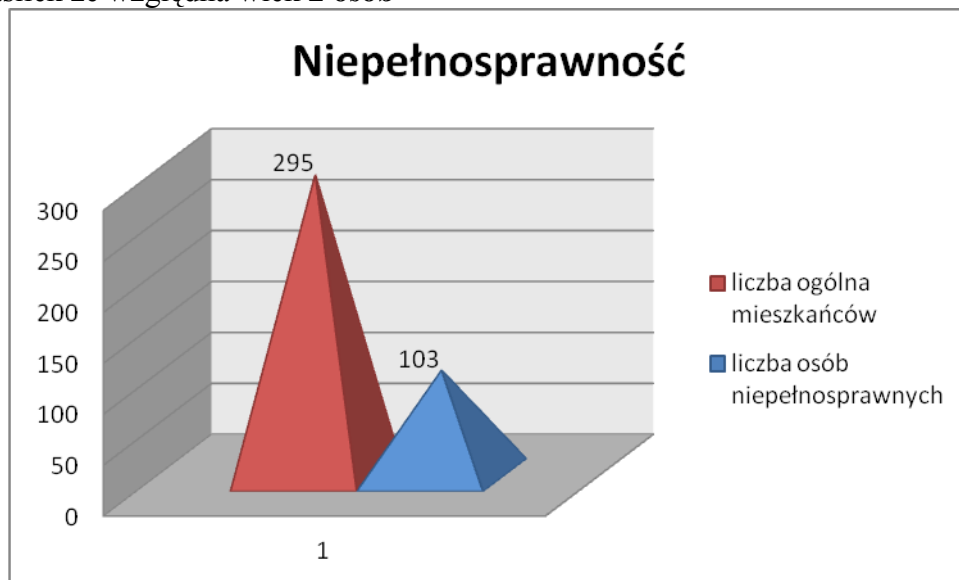
5. Działania zmierzające do określenia zdolności do zatrudnienia obejmują diagnostykę lekarską, badania medyczne i przygotowanie dokumentacji niezbędnej do określenia stopnia niepełnosprawności przez Mzd/sOoN i ZUS

W 2013 w trakcie diagnostyki i kompletowania niezbędnej dokumentacji było **35 osób**,

Mieszkańcy posiadali orzeczoną niepełnosprawność w następujących grupach:

- a. **znaczną lub całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji: 17 osób**
 - ze świadczeniami z MOPR: **9 osób** (zasiłek stały i pielęgnacyjny)
 - ze świadczeniami ZUS; **8 osób**
- b. **umiarkowaną lub całkowitą niezdolność do pracy: 31osób**
 - ze świadczeniami z MOPR:**24 osób** (zasiłek stały)
 - ze świadczeniami ZUS; **7 osoby**
- c. **lekki stopniem niepełnosprawności lub częściową niezdolność do pracy:16 osób**
 - ze świadczeniami ZUS; **8 osób**
 - bez prawa do stałego zasiłku z MOPR: **8 osób**
- d. świadczenia emerytalne – **16osób**
- e. renta socjalna **2 osoby**

f. stały zasiłek ze względu na wiek 2 osób

Z analizy powyższych danych wynika, że ok.34 % osób korzystających ze wsparcia w ODB jest niezdolna do pracy lub ma ograniczony dostęp do zatrudnienia z powodu niepełnosprawności. W grupie osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, 52% to osoby całkowicie niezdolne do egzystencji ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub w wieku emerytalnym

Osoby z określonym lekkim stopniem niepełnosprawności bez świadczeń z ZUS oraz osoby w trakcie diagnostyki uzyskują pomoc z MOPR w postaci zasiłków celowych lub okresowych na :

- a. leki realizowane w naturze na mocy umowy między MOPR, a wybraną apteką na podstawie recepty-102 zasiłki
- b. zasiłki na okulary- 6 zasiłków
- c. dla osób bez możliwości zarejestrowania się w PUP lub pracy, zaplanowano potwierdzenie prawa do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych -
- d. Z powyższych danych wynika, że mieszkańcami Ośrodka są osoby wymagające wsparcia, leczenia i usług opiekuńczych a niejednokrotnie usług pielęgnacyjnych. Stan zdrowia osób bezdomnych wymaga licznych interwencji medycznych, wspierania i leczenia objawowego i farmakologicznego.

6. Przedostatnim etapem wyjścia z bezdomności jest realizacja programu

„Lokal terapeutyczny dla mieszkańca Ośrodka” Zadaniem programu jest **zapewnienie wsparcia osobom z chorobą alkoholową i ich uczestnictwo w grupach terapeutycznych oraz wsparcie w warunkach zbliżonych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku.**

W roku 2013 z tej formy pomocy skorzystały **3 osoby.**

Mieszkańcy kwalifikowani do lokalu muszą spełniać następujące warunki :

- a. Osoba kwalifikowana do realizacji projektu musi być po leczeniu odwykowym w Stacjonarnym Ośrodku Leczenia Uzależnień,

- b. Około 1 roku utrzymywać abstynencję ,
- c. regularnie korzystać z grup samopomocowych AA,
- d. regulować sprawy osobiste i prawne oraz zobowiązania finansowe wobec rodziny,
- e. posiada własne środki finansowe,
- f. potrafi dysponować własnymi środkami w sposób rozsądny,
- g. utrzymuje kontakty z trzeźwymi ludźmi

7. Ostatnim etapem wychodzenia z bezdomności jest podjęcie samodzielnego życia.

- a. **4 osoba oczekuje na mieszkanie socjalne**
- b. **11 osób złożyło wnioski o przydział mieszkania socjalnego**
- c. w związku z podjęciem pracy i uzyskaniem stałego dochodu na kwaterze lub w hotelu zamieszkało **32 osób**
- d. **2 osoby** wróciły do rodziny
- e. miejsce w DPS otrzymało **6 osób**

II. PORADY PRAWNE

Prawnik przyjmuje codziennie od godziny 8.00 do 11.00

1. W roku 2013 roku przeprowadzono sprawy podopiecznych z zakresu:

- a. prawa cywilnego – 26 spraw,
- b. prawa karnego – 34 spraw,
- c. prawa administracyjnego – 41 spraw
- d. prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – 26 spraw
- e. porad telefonicznych – 25 osób
- f. objętych opieką prawną było – 86 osób

2. Monitorowanie i nadzorowanie prac osób skazanych na karę ograniczenia wolności:

- a. 21 osób rozpoczęło wykonywanie kary,
- b. 10 osób zakończyły pracę zgodnie z wyrokiem

Osoby skazane wykonywały prace przede wszystkim porządkowe, ogrodnicze, remontowe, konserwacji pojazdu służbowego.

2. Postępowania przetargowe:

W roku 2013 roku Ośrodek przeprowadził następujące postępowania przetargowe:

- a. z art. 39 ustawy o zamówieniach publicznych odbyło się 3 postępowania w trybie przetargu nieograniczonego

Ponadto:

- a. z art. 67 ustawy o zamówieniach publicznych, ustęp 1, punkt 1, lit A. – zamówienie z wolnej ręki- 3 zamówienia
- b. z art. 4 ustawy o zamówieniach publicznych, ustęp 10, lit C- 3 zamówienia
- c. z art. 4 ustawy o zamówieniach publicznych, pkt. 8, pozostałe zamówienia w ilości 28.

III. PRACA PSYCHOTERAPEUTYCZNA

1. Praca psychologa:

- a. **Indywidualne spotkania**
 - **388** spotkań indywidualnych z mieszkańcami Ośrodka, w tym:
 - **158** spotkań konsultacyjno diagnostycznych

- **137** spotkań w zakresie poradnictwa psychologicznego
- **93** godziny sesji psychoterapeutycznych indywidualnych

b. Zajęcia grupowe

- **46** spotkań grupy psychoedukacyjnej
- **6** spotkań Szkoły Animacji Socjalnej
- **32** zebrania zespołu merytorycznego
- **25** spotkań w ramach Treningu Zastępowania Agresji

Spotkania konsultacyjno diagnostyczne są to spotkania mające miejsce w niedługim czasie po przyjęciu nowego mieszkańca do Ośrodka. Celem tych spotkań jest wstępna diagnoza sposobu funkcjonowania mieszkańca. Przede wszystkim chodzi o określenie jaka jest jego ogólna sytuacja życiowa, jak głęboko tkwi w bezdomności oraz o zlokalizowanie zasobów mogących pomóc mu zmienić swoje położenie. Jest to również moment podjęcia działań z zakresu interwencji kryzysowej, ponieważ dla wielu nowo przyjętych osób zamieszkanie w Ośrodku to bardzo trudne doświadczenie życiowe.

Poradnictwo psychologiczne jest to forma spotkań przeznaczona dla mieszkańców, którzy potrzebują krótkoterminowego wsparcia psychologicznego, porady psychologicznej, chwilowego odreagowania. Obejmuje ono od jednego do paru spotkań odbywających się w krótkich odstępach czasowych.

Spotkania w ramach sesji psychoterapeutycznych są przeznaczone dla mieszkańców, którzy decydują się na podjęcie pracy psychoterapeutycznej i przystąpienie do procesu terapeutycznego mającego na celu znaczną zmianę ich funkcjonowania, postrzegania, odczuwania. Spotkania odbywają się regularnie, o stałych porach. Częstotliwość oraz czas trwania sesji zależy od kontraktu ustalonego na początkowym etapie terapii.

Zajęcia psychoedukacyjne są to spotkania obowiązkowe dla nowo przyjętych mieszkańców. Mają na celu przekazanie informacji, które mogą pomóc zarówno podczas pobytu w Ośrodku, jak i mogą być przydatne podczas wprowadzania zmian mających na celu zmianę swojej sytuacji życiowej. Tematyka tych zajęć obejmuje:

- zasady w życiu, zasady w Ośrodku, szczegółowe zapoznanie z regulaminem Ośrodka
- zdrowie fizyczne i psychiczne, w tym zasady higieny osobistej, uświadomienie istnienia syndromu bezdomności
- wyznaczanie celów w życiu i ich realizacja
- kryzysy życiowe i sposoby radzenia sobie z nimi
- asertywność
- rola emocji w życiu człowieka
- budowanie pozytywnych relacji z innymi ludźmi
- rozwiązywanie konfliktów

Szkoła Animacji Socjalnej jest to inicjatywa realizowana wspólnie z pracownikiem socjalnym. Formuła spotkań SAS to przygotowanie 45 minutowej prezentacji na dowolny temat, najczęściej dotyczący zainteresowań prezentującego. Następnie odbywa się dyskusja dotycząca tematu. Prezentacje przygotowywane są zarówno przez mieszkańców jak i pracowników Ośrodka. Celem SAS jest zmotywowanie mieszkańców do dzielenia się swoimi zainteresowaniami oraz do wysiłku związanego z przygotowaniem prezentacji oraz przezwyciężania stresu związanego z wystąpieniami publicznymi.

Zebrania zespołu merytorycznego są to spotkania pracowników socjalnych, psychologa oraz instruktora terapii uzależnień, których celem jest omawianie bieżących spraw dotyczących mieszkańców. Jest to czas aby dzielić się swoimi problemami, przemyśleniami oraz wymienić się informacjami dotyczącymi pracy z mieszkańcami Ośrodka. Niektóre spotkania mają charakter superwizji koleżeńskiej. Pozwalają z szerszej perspektywy spojrzeć na dane zagadnienie.

Trening Zastępowania Agresji jest to program interwencji skierowanej na zmianę agresywnego zachowania. Program oddziałuje na trzy sposoby:

- na deficyty umiejętności społecznych (aspekt behawioralny);
- na trudności kontroli złości (aspekt emocjonalny);
- na wzory myślenia (aspekt poznawczy, kognitywny).

Program składa się z trzech komponentów: treningu umiejętności prospołecznych, treningu kontroli złości i treningu wnioskowania moralnego.

Trening umiejętności obejmuje naukę ważnych umiejętności z życia społecznego takich jak np. prowadzenie rozmowy, mówienie komplementów, proszenie o pomoc, przekonywanie innych, wyrażenie swoich uczuć, radzenie sobie z czymś gniewem, pomaganie innym, unikanie bójek, radzenie sobie z presją grupy.

Drugi komponent to trening kontroli złości. Polega on na tym, że uczestnicy przygotowują na każdą sesję opisane niedawno sytuacje, które spowodowały złość.

Trzecim komponentem jest trening wnioskowania moralnego, na który składa się: zwiększenie poczucia przyzwoitości, sprawiedliwości, uwzględnianie praw i potrzeb innych osób.

Celem głównym pracy psychologicznej w Ośrodku Dla Bezdomnych jest polepszenie jakości życia jego mieszkańców.

Cele szczegółowe to:

- leczenie uzależnień od środków psychoaktywnych
- leczenie uzależnień behawioralnych
- leczenie skutków współuzależnienia oraz syndromu DDA
- nauka reguł życia społecznego
- rozwój uczuć wyższych
- rozwój poczucia sprawstwa i wpływu na własne życie
- rozwój umiejętności społecznych
- nauka sposobów radzenia sobie ze stresem
- bezpieczne odreagowanie emocjonalne
- zmniejszenie ilości zachowań agresywnych
- wytworzenie poczucia bezpieczeństwa
- rozwój adekwatnego poczucia własnej wartości

Osoby bezdomne to w przeważającej większości osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych, w szczególności od alkoholu. Dlatego też większość zaburzeń funkcjonowania wynika bezpośrednio bądź pośrednio z istnienia uzależnienia. Jest to przede wszystkim poczucie braku wpływu na własne życie, wyuczona bezradność, niskie poczucie własnej wartości. Ważnym aspektem pracy psychologicznej jest kładzenie nacisku na przystosowanie społeczne a do tego niezbędne jest uczenie zasad życia społecznego, pokazywanie korzyści wynikających z przestrzegania tychże zasad oraz drogi do tego aby tego się nauczyć. Bardzo ważne miejsce w terapii zajmuje życie emocjonalne mieszkańców. Obejmuje to rozpoznawanie swoich emocji, akceptowanie tych, od których mieszkańcy, z jakiś powodów, psychicznie odciepli oraz nauka takich sposobów wyrażania tychże emocji, które są akceptowalne w życiu społecznym.

Psychoterapia pogłębiona dotyczy głównie zaburzeń wynikających z wieloletnich pobytów w więzieniu, dorastaniu w rodzinie z osobą uzależnioną i/bądź stosującą przemoc oraz zaburzeń osobowości niewiadomego pochodzenia.

Osoby u których zdiagnozowano choroby psychiczne kierowane są na leczenie do lekarza psychiatry.

2. Terapia uzależnień w zakresie wzmacnia postaw trzeźwościowych, podstawowej edukacji oraz motywacji do trzeźwienia w celu przeciwdziałania i zapobiegania nawrotom, która obejmuje następujące zajęcia:

- a. zajęcia edukacyjne dla osób nowoprzyjętych do ODB oraz dla tych wszystkich, którzy złamali abstynencję, odbywają się w środy o godz.8:00 do 9:00
- b. grupy edukacyjno motywacyjne we wtorek od 11.00 do 13.00 i piątek od 16.00 do 18.00
- c. grupa rozwoju osobistego i zaawansowanego trzeźwienia od czwartek 16.00 do 17.30
- d. grupy warsztatowe z komunikacji interpersonalnej wtorki i piątki od 10.30 do 12.00
- e. rozmowy indywidualne – codziennie
- f. grupa AA „Nowe Życie” działająca na terenie Ośrodka w każdą środę o 18.00
- g. wyjazdy na mityngi AA,
 - zapewnienie udziału mieszkańców niepełnosprawnych w każdy poniedziałek na grupie „KOTWICA”
 - osvajanie mieszkańców z udziałem w grupach AA poprzez organizację wyjazdów na grupy otwarte w Obrzycach, w Domu Pomocy Społecznej w Siedlcu, wyjazdy na Rekolekcje Trzeźwościowe w Zakroczymiu i w Gostyniu. itp.

Brak świadomości własnych problemów oraz choroba złudzeń i iluzji – alkoholizm, powoduje znaczne wydłużenie procesu wychodzenia z bezdomności. Nie leczony alkoholizm powoduje degradację osoby w sferze fizycznej, duchowej i społecznej oraz daje poczucie bezradności i nieumiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

W związku z tym, iż do Ośrodka trafiają przede wszystkim alkoholicy z długoletnim stażem picia i nie leczenia się uważamy, że podstawowym zadaniem Ośrodka, które umożliwi ewentualne w dalszej kolejności usamodzielnienie jest motywowanie mieszkańców do podjęcia przede wszystkim:

- a. leczenia odwykowego
- b. uczenie utrzymywania jak najdłuższej abstynencji
- c. regulowanie spraw socjalnych
- d. na końcu drogi podjęcie zatrudnienia i usamodzielnienie.

Osoby, które próbują, mimo naszych wskazań przede wszystkim pracować, niestety nie osiągają sukcesów i zawsze wracają do początku drogi, czyli odtruwania organizmu i podejmowania leczenia od początku.

Celem terapii grupowej jest:

- a. zdobycie wiedzy o uzależnieniach,
- b. konfrontacja z destrukcją alkoholową,
- c. nauka radzenia sobie z głodem alkoholowym,
- d. poznanie własnych wad i ograniczeń leżących u źródeł uzależnienia,
- e. praca nad rozwojem osobistym za pomocą 12 kroków AA,
- f. zapobieganie nawrotom choroby,

- g. nauka asertywności,
- h. radzenie sobie ze stresem,
- i. rozpoznawanie i wyrażanie emocji,
- j. przystosowanie do życia w rodzinie i społeczeństwie,
- k. poznanie różnych grup wsparcia (AA, DDA, Al.-Anon, Al.-Ateen)
- l. poznanie i omówienie roli rodziny ,poszczególnych jej członków, funkcji rodziny, itp.

Terapia uzależnień w roku 2013 zawierała następujące działania:

- a. konsultacje indywidualne odbywały się codziennie dla ok. 5 osób dziennie, czyli ok. 500 konsultacji
- b. grupa edukacyjna 10 tygodniowa dla początkujących w każdą środę 8 do 10.00 – 15 osób (w ciągu roku około 190 osób)
- c. grupa edukacyjno motywująca obejmująca 40 godzin wykładów oraz edukację przez film i 20 godzin grup wsparcia dla 10 do 15 osób – spotkania w każdy wtorek i piątek
- d. grupę rozwoju osobistego i zaawansowanego trzeźwienia - odbyło się 40 spotkań dla 5 do 10 osób
- e. zorganizowano 30 wyjazdów grupowych z uczestnikami grup edukacyjnych na grupy AA na terenie miasta Poznania oraz grupy w placówkach leczenia odwykowego dla 8 osób jednorazowo
- f. zorganizowano dodatkowe zajęcia dla osób uzależnionych tj. warsztaty z komunikacji interpersonalnej 1x w tygodniu dla 10 osób zmotywowanych i chętnych do rozwiązywania swoich problemów
- g. zorganizowano trening zastępowania agresji (z 10 osób zakwalifikowanych – 4 osoby ukończyły pozytywnie kurs)

Dużym sukcesem naszych oddziaływań edukacyjno-terapeutycznych jest stale rosnąca liczba mieszkańców Ośrodka uczęszczających z własnej nieprzymuszonej woli na meetingi AA. Pozwala to na optymistyczne rokowania, co do trwania w trzeźwości, a to z kolei stwarza realne szanse na wyjście tych osób z bezdomności.

3. Terapii zajęciowej, która koncentruje się na pracy z osobami uzależnionymi i niepełnosprawnymi. Obejmuje :

a. warsztaty twórczości artystycznej (malarstwo, rzeźba, kolaż, prace ręczne, robienie stroików, kartek świątecznych, przygotowywanie posiłków świątecznych, itp.). Pomieszczenia terapii są do dyspozycji mieszkańców codziennie od 8⁰⁰ do 18⁰⁰.

b. Terapeuta zajęciowy zatrudniony od miesiąca lutego świadczy pracę w wymiarze ½ etatu i dostępna jest 3 razy w tygodniu, tj. 20 godzin tygodniowo

- a. **Warsztaty arteterapii** (warsztaty plastyczne) w roku 2013 roku odbywały się pod opieką terapeuty zajęciowego zatrudnionego od miesiąca lutego w wymiarze ½ etatu. Pracownia jest dostępna dla mieszkańców codziennie od 8.00 do 18.00. integracja przez gry, zabawy zespołowe i prace plastyczne odbywające się świetlicy, prace na rzecz ośrodka, tj. pielniecie ogródka, wrywanie chwastów z bruku, porządki w bibliotece ośrodkowej, dbanie o wygląd ośrodka poprzez ozdobę korytarza i świetlicy pracami mieszkańców, porządki z darami spożywczymi,
 - wspólne, comiesięczne wyjścia do Muzeum Narodowego w Poznaniu, poszerzające wiedzę, kształtujące umiejętności społeczne (z przerwą na okres jesienno – zimowy),
 - cotygodniowe spotkania dyskusyjno-integracyjne na świeżym powietrzu, tzw. „Czytelnia” odbywające się w okresie letnim, służyły wymianie interesujących książek, przybliżyły sylwetki osób, które prezentowały pozytywne wartości, a także poszerzały wiedzę na różne, czasami proponowane przez mieszkańców tematy, np. pasje, podróże, starość,

murale,

- prace na rzecz osób trzecich (karmnik jako dar dla szkoły, darczyńców), akcje charytatywne (kartka urodzinowa dla chorej Oliwii),
- współudział w pracach koła teatralnego, wspieranie działań partnerów,
- prace okolicznościowe związane ze świętami (Wielkanoc, Majówka, Boże Narodzenie), wykonywanie kartek, ozdób świątecznych, stroików, dekoracji, organizowanie wystawy prac mieszkańców na terenie ośrodka,
- filmy i związane z nimi dyskusje,
- prace manualne (*decupage* na przedmiotach z recyklingu, ozdabianie ramek, tworzenie zakładek do książek),
- prace manualne na rzecz pracowni i ośrodka (szycie poszewek, wykonanie szarf dla piłkarzy, wykonanie zegara, wykonanie tablicy informacyjnej na frontową ścianę budynku, odnowienie gabloty),
- praca indywidualna z wybranymi mieszkańcami,
- projekt długoterminowy „Podziel się dobrym słowem, niech każdy się o nim dowie” - mająca na celu motywowanie mieszkańców do składania propozycji swoich „złotych myśli” poprzez umieszczenie ich w holu ośrodka,
- projekt jednorazowy – konkurs na nazwę pracowni,
- projekt jednorazowy – pieczenie ciast na majówkę,
- wspólne spacerki w poszukiwaniu nowych materiałów do zajęć.

4. **Grupa teatralna „Dżak Nikolson”** miała spotkania, przynajmniej 3 razy w tygodniu

W 2013 roku Grupa

- redagowano kwartalnik OD - DO z artykułami mieszkańców, ich przemyśleniami, poszukiwaniami – 4 wydania
- realizacja filmu dokumentalny o Mieczysławie Hemerlingu pn „Gazety Papierosy”- niedokończona historia –prezentacja filmu w starej piekarni na prośbę partnerstwa lokalnego Stargard Szczeciński,
- Realizacja co tygodniowych prób na terenie szkoły w Szczepankowie i Ośrodka dla Bezdomych nr 1
- Od półrocza grupa została przekształcona i zajęła się przygotowaniem sztuki pt „Powrót Wikingów” – sztuka dotycząca tematu ogrzewalni. Mieszkańcy podkreślają poprzez przedstawienie jak ważna jest ogrzewalnia szczególnie dla tych osób, które ciągle mieszkają na ulicy.

5. **Sekcja sportowa** gromadzi naprzemiennie 7 osób do 10 osób:

- zorganizowano tradycyjnie turniej gry w tenisa stołowego, który obejmował rozgrywki między mieszkańcami i personelem, sezon zimowy
- turniej między CIS zawady a grupą mieszkańców Ośrodka
- gimnastykę dla niepełnosprawnych mieszkańców Ośrodka
- zorganizowano treningi piłki nożnej dla chętnych młodych mieszkańców Ośrodka
- zorganizowano kilka wycieczek rowerowych, min. na festyn do Szreniawa, Poznań i okolice
- zorganizowano turniej DARTA dla mieszkańców Ośrodka – turniej wiosenny, letni i zimowy
- jeden mieszkaniec na zaproszenie byłego mieszkańca Ośrodka brał udział w splywie kajakowym
- zorganizowano turniej między mieszkańcami Ośrodka a drużyną z aresztu śledczego w Poznaniu

Ponadto w 2013 roku mieszkańcy Ośrodka za pośrednictwem pracowników:

- a. W miesiącu styczniu zaproszeni zostali do wspólnego śpiewania kolęd z członkami odnowy w Duchu Św. przy poczęstunku i kawie.
- b. Brali udział w uroczystościach wielkanocnych i bożonarodzeniowych, tj: uroczyste śniadanie po Myszy Rezurekcyjnej oraz święceniu potraw. iwigilia
- c. Brali udział pielgrzymce dla mężczyzn do Tulec- Ośrodek zorganizował transport dla osób niepełnosprawnych
- d. W miesiącu maju zorganizowano wspólne grillowanie oraz zespołowe gry i turnieje
- e. W każdy czwartek zaproszony gość Maciej (członek odnowy w Duchu Św.) prezentował i omawiał filmy przyrodniczo historyczne
- f. W weekendy w ramach klubu filmowego organizowano pokazy filmów artystycznych
- g. Mieszkańcy brali udział w meczach klubu Lecha –otrzymywali darmowe występy na niektóre mecze (5 wyjścia, 30 osób)
- h. Brali udział w zwiedzaniu miasta – ważnych historycznych miejscach
- i. Wspólnie z osobami niepełnosprawnymi udali się na wycieczkę na Cytadele

IV. PRACA INDYWIDUALNA I GRUPOWA

1. Podstawą pracy indywidualnej jest kontrakt socjalny lub IPWzB i wynikające z niego zadania dla klienta i pracowników Ośrodka.
2. Praca grupowa i wzbudzanie odpowiedzialności za miejsce w którym się żyje w 2013 roku obejmowała :
 - Prace remontowe w pomieszczeniu przygotowywanym pod chłodnię
 - Prace malarskie elewacji zewnętrznej na wysokości pomieszczeń piwnicznych w budynku głównym Ośrodka
 - Prace instalatorskie urządzeń pralniczych
 - Konserwacja samochodu służbowego
 - Przygotowywanie ciasta na festyn wiosenny(mieszkańcy pod okiem terapeuty zajęciowego i pracownika socjalnego uczyli się piec ciasto)
 - Cotygodniowe społeczności dla wszystkich mieszkańców + społeczności z prowadzącym pracownikiem

Ponadto:

- likwidacje drobnych awarii, konserwacje urządzeń sanitarnych
- utrzymywanie porządków w pomieszczeniach magazynowych (magazynie mebli, garażu, pomieszczeniach Ośrodka, pokojach pracowników)
- utrzymanie estetyki i porządku terenów zielonych wokół Ośrodka. współuczestniczenie w organizowaniu świąt w celu przybliżenia atmosfery do świąt w domu rodzinnym (mieszkańcy wspólnie przygotowali salę , wystrój stołów i posiłki oraz kartki świąteczne)
- w celu rozwijania talentów zainteresowań i przełamywania stereotypów o osobach bezdomnych współorganizowali przedstawienia i wystawę prac mieszkańców powstałych w ramach warsztatów plastycznych.
- aktywnie uczestniczą w pozyskiwaniu darów żywnościowych, meblowych, odzieżowych itp.
- kontynuowano opiekę na grobami osób bezdomnych na cmentarzu Miłostowo i Junikowo. Mieszkańcy zachęceni są do dbania o groby swoich kolegów, aby poprzez taką pracę zatroszczyć się również o własny los, np.: chociażby pomyśleć o uregulowaniu własnych

- kontaktów rodzinnych, społecznych, pomyśleć o sensie życia, o wyznaniu, itp.
- udział w spotkaniach społeczności dla wszystkich mieszkańców, Spotkania społeczności prowadzone są regularnie w każdy wtorek o 8.00. Obowiązek uczestniczenia w spotkaniu mają wszyscy mieszkańcy oraz obecni pracownicy Ośrodka. Celem spotkania jest omówienie bieżących problemów oraz zaplanowanie pracy na nadchodzący tydzień, jak i omówienie trudności, które pojawiają się w relacjach międzyludzkich. Pracownicy zaś mają za zadanie na bieżąco informować o zmianach, planach, sposobach realizacji potrzeb, itp.
 - pracę w Radzie Mieszkańców, której kadencja obecnie trwa 12 miesięcy,
 - spotkania modlitewne ze Wspólnotą Odnowy Ducha Świętego z parafii w Szczepankowie,
 - terapię zajęciową dla osób niepełnosprawnych i starszych, uzależnionych przez udział w warsztatach malarskich, warsztatach teatralnych oraz zajęciach sportowych
 - udział w zajęciach edukacyjnych i terapeutycznych z zakresu choroby alkoholowej i w grupie Anonimowych Alkoholików „Nowe Życie” lub innych działających na terenie Poznania,
 - dostęp do zbiorów biblioteki Ośrodka,
 - dostęp do prasy codziennej, radia i telewizji,
 - spotkania z ciekawymi ludźmi,
 - udział w prezentowaniu działalności ODB poprzez np.: sztukę lub spotkań ze społecznością Szczepankowa organizowaną raz do roku
 - utrzymywanie kontaktów z poznańskimi teatrami i światem artystycznym poprzez udział w przedstawieniach i innych imprezach kulturalnych, w pierwszym półroczu 2013 roku mieszkańcy nadal mieli możliwość korzystania z bezpłatnych miejscówek lub płatnych 1 zł do Poznańskich teatrów ,tj.:
 - Teatru Wielkiego, Poznań ul. Fredry,
 - Teatru Nowego, ul. Dąbrowskiego
 - Teatru Polskiego, ul.27 Grudnia
 - Teatru Muzycznego ,ul. Niezłomnych 1e

V. WSPÓŁPRACA Z INNYMI PARTNERAMI

Utrzymujemy stały kontakt ze sponsorami naszych mieszkańców, wśród których należy wymienić:

1. Tadeusz Siemaszko PPHU Piekarnia ,ul.Strzeszyńska 38/42
2. Caritas Archidiecezji Poznańskiej
3. Profi Wielkopolska Wytwórnia Żywności
4. Hotel Polonez
5. LIDL Poznań ul. Ostrowska
6. Spółdzielnia Pracy Uniwersum Poznań ul. Woźna 15
7. Robert Olejniczak Zakład Cukierniczy
8. Piekarnia Os Rzeszypospolitej
9. Wielkopolska Wytwórnia Żywności „PROFI”
10. Rolnicza Spółdzielnia „Dąbrówka”
11. Piekarnia RAWA, Dopiewo
12. Spółdzielnia Piekarsko Ciastkarska „FAWOR”,
13. Wielkopolska Spółdzielnia Mleczarska ul. Heleny Szafer
14. Wojciech Szała – obdarza nas roślinami na klomby i na groby mieszkańców
15. Masarnie państwa Rembowski w Mosinie,
16. Wielkopolska Giełda Rolno- Spożywcza- Franowo

17. Parafie w Szczepankowie w zakresie pozyskiwania darów rzeczowych (odzieży)
18. Osoby indywidualne, które wspierają nas odzieżą, sprzętem gospodarstwa domowego i innymi dobrami,
19. Organizacjami pozarządowymi,
20. Z poznańskimi placówkami oświatowymi w zakresie nauki zawodu pracy socjalnej,
21. z Policją, Strażą Miejską, Szpitalami, lekarzami rodzinnymi w Szczepankowie, na Oś. Lecha,
22. Poradnią Walki Bólu w Poznaniu i jej oddziałem na Oś. Rusa,
23. Poradniami odwykowymi na terenie miasta Poznania,
24. Oddziałami detoksykacyjnymi w Poznaniu i województwie,
25. Zespołem Szkół w Szczepankowie
26. Radą Osiedla Szczepankowo
27. Zespół pracowników współpracował z organizacjami w ramach koalicji na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu :opracowano projekt ogrzewalni i PKI obecnie jesteśmy w trakcie poszukiwania pomieszczenia z przeznaczeniem na PKI i ogrzewalnię
28. Rozwinięła się współprac między Ośrodkiem a Centrum Interwencji Kryzysowej w zakresie udzielania wsparcia mieszkańcom uzależnionym, gotowym do pracy nad trzeźwością w Hostelu na ulicy Botanicznej w Poznaniu: do projektu skierowanych zostało 7 osób.